

10 ANI DE ACTIVITATE

Anul 2014

Asociația Istoricilor „Nicolae Iorga” din raionul Ungheni a fost creată la 14 februarie 2014. Ideea a apărut la un grup de profesori de istorie din Ungheni cu scopul promovării istoriei localităților din raionul Ungheni. Membri ai Asociației sunt profesorii din școlile raionului Ungheni cât și istorici originari din satele raionului Ungheni care activează la Universitățile din republică, instituțiilor științifice printre care Octavian Țicu, Andrei Eșanu, Silvia Corlătean-Granciuc, Liliana Rotaru, Cataraga Sergiu, Chirtoagă Ion, Șișcanu Ion etc.

Ședința de constituire a Asociației s-a desfășurat în incinta L.T.M.Eminescu la care au participat istoricii din raion. Președinte al Asociației Istoricilor „Nicolae Iorga” din raionul Ungheni a fost ales Cornelii Prepelită.

2

28.02.2014

EVENIMENTE > Unghiul

Denis Cazac – campion Asociația istoricilor din Ungheni

Ziarul „Unghiul” a scris deja că Denis Cazac, elev la liceul „Mihai Eminescu” din orașul Ungheni, a ocupat locul I la proba de 3000 metri în cadrul Campionatului național la atletism în sală. Recent, Denis a revenit acasă încă cu o medalie de aur, de data aceasta de la Campionatul Republicii Moldova de atletism în sală și aruncări lungi în aer liber. Totodată dânsul a ocupat locul II la proba de 1500 metri.

La acest campionat au participat 16 sportivi ungheni. Medalie de argint la 3000 metri și de bronz la 1500 metri a obținut Veronica Bodrug de la liceul „Gheorghe Asachi”. Elevul de la această instituție, Vadim Struc, s-a clasat pe locul II la

1500 metri și pe V – la 800. De asemenea, s-au evidențiat Ana Ciaglei de la Gimnaziul „Ion Vatamanu” din Pârlița, care a ocupat locul III la 1500 metri, și Elena Bordeanu de la liceul „Ion Creangă”, care s-a clasat pe locul IV la probele de 1500 și 800 metri.

Atleții sunt antrenați de către Mihai Grosu, Valentina Delion, precum și de profesorul de educație fizică din Pârlița Nicolae Serbănu. Mihai Grosu ne-a comunicat că aceste competiții au încheiat sezonul de atletism de iarnă, iar în prezent sportivii se pregătesc intens pentru cele mai importante întreceri ale anului ce vor avea loc în luna mai.

Marina BULGAR

Mai puțini vicepreședinți

Tudor Rădeanu a schimbat fotoliul de vicepreședinte al raionului Ungheni și s-a întors în scaunul pe care l-a ocupat mai mulți ani la Direcția Asistență Socială și

ci pentru societate. În opinia dânsului, activitatea din cadrul Consiliului Raional se referă mai mult la domeniul politic, e un serviciu mai amplu, în timp ce asistența soci-

Recent, a avut loc Adunarea de constituire a Asociației Istoricilor „Nicolae Iorga” din raionul Ungheni. La adunare au fost prezenți profesori de istorie cât și istoricii Octavian Țicu (Universitatea Liberă Internațională din Moldova), Silvia Corlătean-Granciuc (Institutul de Istorie al Republicii Moldova), Liliana Rotaru (Universitatea de Stat din Moldova), Sergiu Cataraga (Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă”).

Scopul fundamental al asociației îl reprezintă promovarea istoriei localităților raionului Ungheni atât pe plan local cât și național, precum și a adevăratelor valori ale istoriei și culturii neamului românesc; studierea profundă a istoriei și trecutului istoric al localităților raionului prin prisma obiectivă a adevărului istoric și lichidarea „spațiilor albe” din istoria ținutului; punerea în valoare a tuturor personalităților remarcabile din istoria ținutului; colectarea

și sistematizarea materialului documentar provenit de la martorii oculari ai evenimentelor din perioada războiului, foametei, deportărilor și colectivizării; pledarea pentru cercetarea și restabilirea adevărului istoric despre fărâdelegile staliniste ce au avut loc în anii 30-50 pe teritoriul localităților raionului.

Octavian Țicu a salutat formarea unei asemenea asociații și chiar implicarea în activitatea ei ca membru fondator, pentru că este impetuos necesară existența unei asemenea asociații care să se ocupe cu studierea și promovarea istoriei locale ca parte componentă a istoriei naționale. Alexandru Ciuvaga, șeful Direcției Învățământ, Tineret și Sport, a menționat că în contextul reformei din sistemul educațional, crearea unei asemenea asociații și anume activitățile pe care le va desfășura vor fi un suport bogat pentru cunoașterea istoriei locale de către elevi, profesori în

cadrul orelor de istorie.

Președinte al Asociației Istoricilor „Nicolae Iorga” din raionul Ungheni a fost ales Cornelii Prepelită, istoric, specialist superior responsabil de predarea istoriei în cadrul Direcției Învățământ, Tineret și Sport, vicepreședinte – Veaceslav Leiba, profesor de istorie LT „Dimitrie Cantemir”, or. Cornești, secretar general – Ludmila Lupușoru, profesoară de istorie LT „Mihai Eminescu”.

Proaspătul președinte al asociației, Cornelii Prepelită, a menționat că pentru realizarea obiectivelor sale asociația va contribui la lărgirea cercului celor ce studiază trecutul istoric al localităților, încadrând în rândurile lor, pe lângă istoricii de profesie, a altor oameni de știință și cultură, a profesorilor, studenților și a persoanelor care manifestă dragoste și interes pentru istoria locală. Asociația, de asemenea, va susține prin acțiuni specifice procesul de dezvoltare și revigorare a vieții spirituale,

învățământului, a obiceiurilor, a portului și datinilor străbune, precum și a tradițiilor, va colecta, procura, studia și păstra informații, relicve, comori, obiecte și documente de valoare din trecutul și prezentul localităților raionului Ungheni, va organiza lecții și conferințe, „mese rotunde”, simpozionuri, școli de vară, demonstrațiile filmelor documentare, va publica documente, buletine, cărți și materiale tematice, se va implica în apărarea și conservarea patrimoniului cultural și istoric local. În acest context, dânsul a spus că una din primele activități va fi organizarea în luna martie a Conferinței științifice „Promotori ai Unirii”, la care vor participa istorici, academicieni de la Institutul de Istorie și Academia de Științe, precum și editarea revistei asociației, dar și a unui almanah fotografic „Un secol de istorie locală în imagini a raionului Ungheni”.

Mariana CAZACU

Conferința științifică „Promotori ai Unirii”

Primul an de activitate a Asociației Istoricilor „Nicolae Iorga” a debutat cu organizarea Conferinței științifice „Promotori ai Unirii” la 10 martie 2014..

Cu un cuvânt de salut a venit Alexandru Ciuvaga, șef Direcția de Învățământ Ungheni, care e salut inițiativa unei asemenea conferințe care are drept scop promovarea personalităților naționale care au jucat un rol esențial realizarea idealului Unirii. În același context cu mesaj de salut a venit dna Corina Lungu, consultant superior, Ministerul Educației cât și Valeriu Matei, membru de onoare

al Academiei Române, Directorul Institutului Cultural Român „Mihai Eminescu” din Chișinău.

De asemenea cu un mesaj de salut a venit și Iurie Toma, președintele raionului Ungheni care a salutat inițiativa istoricilor din raionul Ungheni privind promovarea istoriei locale, naționale cât și adevăratelor valori ale istoriei și culturii neamului românesc. De asemenea dumnealui a menționat despre adevărul din citatul istoricului și criticului literar Nicolae Iorga, care spunea „Un popor care nu își cunoaște istoria este ca un copil care nu își cunoaște părinții”.

Președintele raionului, nu în ultimul rând, l-a felicitat și pe proaspătul președinte al Asociației Istoricilor din raionul Ungheni, Corneliu Prepeliță, dăruindu-i acestuia o carte.

În cadrul Conferinței istoricul Ion Negrei a prezentat comunicarea „Pan Halipa-contemporanul nostru”. Anatol Petrencu a prezentat comunicarea „Constantin Stere-rolul lui la făurirea statului național român”. Profesorul de istorie și membrul Asociației, Leiba Veaceslav, gim., „D.Cantemir” a vorbit despre „Alexandru Ioan Cuza-domn al Unirii”.

În cadrul Conferinței a avut loc și prezentare de cărți „Pan Halipa-Apostol al Unirii”, autor Ion Negrei și „Teroarea stalinistă în Basarabia” autor Anatol Petrencu.

Participanții la Conferința „Promotori ai Unirii” din 10 martie 2014

Conferința a fost finalizată cu o expoziție de excepție despre „Unirea Principatelor Române și reformele domnitorului Alexandru Ioan Cuza” care a avut loc la Liceul Teoretic „Vasile Alecsandri”, prezentată de către directorul Institutului Cultural Român „Mihai Eminescu”, Valeriu Matei. Această expoziție conținea bogate materiale ilustrative și documente ce vizau activitatea domnitorului Unirii.

În martie 2014 în Republica Moldova a demarat campania „Vorbesc românește, sunt, deci român”, în acest context Asociația a venit cu o declarație în susținerea aceste campanii.

**Asociația Istoricilor “Nicolae Iorga” din raionul Ungheni susține campania
“VORBESC ROMÂNEȘTE, SUNT, DECI, ROMÂN”**

„Suntem români și punctum!” spunea Mihai Eminescu. Dacă atunci când îl comemorăm pe marele nostru poet național, depunând flori și recitându-i poeziile, îl declarăm român de al nostru haideți atunci să ne confirmăm identitatea de români de rînd cu el și la recensămînt. Din străbuni, bunici și părinți români nu s-au putut naște decît tot **ROMÂNI**.

Cred că e de datoria morală, civică a tuturor intelectualilor, să promovăm românismul și ideea reunirii celor două state românești despărțite fără voia lor. Dacă asupra unor chestiuni pot exista mai multe puncte de vedere, în cazul limbii vorbite de rînd și a identității noastre adevărul istoric este doar unul – suntem români și vorbim românește.

Pentru a nu permite denaturarea realității și falsificarea rezultatelor referendumului, toți moldovenii de etnie română trebuie să declare univoc că limba maternă este limba română, iar ca etnie/naționalitate sunt români.

Tocmai acest drept la autodeterminare, autoidentificare a fost călcat în picioare pe timpul URSS cînd a te declara român și a spune că limba ta maternă e limba română erau interzise oficial. Trebuie să urmăm exemplul balticilor, care, inițial fiind la același stadiu de dezvoltare ca și noi, într-un sfert de veac ne-au lăsat mult în urmă. Drept că ei n-au avut problema limbii și a identității. Poate că și noi ar trebui să ne lămurim măcar în al doisprezecelea ceas cine suntem, moldoveni, vorbind o limbă pocită, mândri în sărăcie, neajutorați și lipsiți de apărare, sau români, locuitori ai unei Europe prospere, libere și democratice, protejați de eventuale invazii și embargouri.

Anume cu acest slogan trebuie să mergem la recensămînt: **vorbesc românește, sunt, deci, român!** E momentul ca noi, națiunea majoritară a Republicii Moldova, să avem demnitate și să declarăm – ca să știe toți – cine suntem și ce limbă vorbim!

Recensămîntul ne oferă o șansă rară să oprim umilitoarele campanii media rusești despre aceea că românii din Republica Moldova sunt o „minoritate națională” la ei acasă.

Președintele
Asociației Istoricilor “Nicolae Iorga”,
Corneliu Prepelita

Concursul cultural-istoric „Un secol de istorie locală”

În 2014, Asociația am inițiat un concurs cultural-istoric „Un secol de istorie locală”, care avea drept scop: recuperarea și valorificarea patrimoniului cultural-istoric, aflat în memoria individuală și socială reliefat de fotografii (din arhivele personale, cu certă valoare de documente istorico-culturale) și istorii orale legate de aceste documente, precum și definirea valorilor locale și identitate locale. Prin această activitate am urmărit să recuperăm unele elemente valoroase ale patrimoniului istorico-rural,

reprezentate de fotografia etnografică, de familie, însoțită adesea de documente scrise. Este cunoscut faptul că odată cu generația celor vârstnici dispare din memoria colectivă un fond important de informații cu privire la istoria și tradițiile locale. Fotografiiile sunt reprezentate unul din cei mai importanți martori vizuali, iar istoriile orale legate de acestea permit reconstituirea unui întreg context de viață: economic, social, cultural, religios, ideologic.

Implicarea tinerilor elevi în această activitate, alături de profesorii de istorie, contribuie la dezvoltarea sentimentului de apartenență la o istorie, etnocultură, de succesori responsabili ai unei moșteniri pe care ei au datoria de a o redescoperi și perpetua cu atât mai mult în contextul actual al globalizării. Ei au devenit mici exploratori, identificatori, colectori și valorificatori ai imaginilor fotografice păstrătoare și transmițătoare de martori ai culturii și civilizației tradiționale sătești.

Identificarea unor fotografii expresive și reprezentative din mediul familiei, contribuie la o posibilă reconstituire prin rememorare vizuală a unor momente sau evenimente apreciate ca importante în ciclul vieții omului, familiei sau vieții satului, să le dezvolte elevilor interesul pentru cunoașterea adecvată și comparativă a propriului sat cu universul culturii sale tradiționale și a satelor elevilor de la școlile din raion. Fiecare poză utilizată de elevi în concurs era însoțită de o fișă-document, care descrie imaginea (identificarea persoanelor, istoricul fotografiei, ce semnificație are fotografia, proveniența fotografiei, scurtă descriere a fotografiei, datarea imaginii, dimensiunea imaginii, cine a realizat fotografia).

Acest concurs s-a finalizat cu prezentarea unei expoziții fotografice cu unele din cele mai reprezentative fotografii organizat la Liceul Teoretic „Mihai Eminescu” din mun. Ungheni, De asemenea elevii, profesorii cu cele mai reprezentative fotografii au fost premiați cu diplome din partea Asociației Istoricilor. Prezenți la această activitate au fost Pavel Cocârlă, istoric, Universitatea de Stat din Moldova și Alexandru Ciuvaga, șef Direcția Învățământ Ungheni. În rezultat au fost colectat în jur de 1000 fotografii.

Fotografiile care au fost adunate în urma organizării acestui concurs și multe altele au fost incluse în cartea „Crâmpee din istoria basarabenilor raionului Ungheni în fotografii de epocă”.

Corneliu Prepelită • Maria Călin

CRÎMPEE DIN ISTORIA BASARABENILOR RAIONULUI UNGHENI ÎN FOTOGRAFII DE EPOCĂ

Corneliu PREPELIȚĂ, născut în satul Costuleni, raionul Ungheni, la 1 septembrie 1979. Absolvește Școala Medie Costuleni în 1997 iar în 2001 Universitatea Pedagogică de stat „Jon Creangă”, facultatea de istorie și etnopedagogie. Din 2001-2010 profesor de istorie în L.T. „Creangă” din or.Ungheni.
Din anul 2010 până în prezent Inspector școlar responsabil de predarea istoriei în cadrul Direcției Educație Ungheni.
Președinte al Asociației istoricilor „Nicolae Iorga” din Ungheni, redactor șef al revistei „Patrimoniul Istoric”. Autor a mai multe articole în revistele de specialitate. Autor a monografiilor „Istoria bisericii Sfântul Mare Mucenic Dumitru din Costuleni”.
În anul 2015 decorat de către Mitrropolitul Chișinăului și a întregii Moldove cu medalia „Cuv. Paisie Velicikovski”.

Maria CĂLIN, născută la 21 februarie 1959 în satul Sculeni, raionul Ungheni, Republica Moldova. A absolvit Școala medie din Sculeni în 1986. A urmat Facultatea de Istorie a USM, pe care a absolvit în 1994. În 2002 se angajează ca profesor de istorie la LT Sculeni, unde activează până în prezent. Deține grad didactic II. Din 2007 susține și funcția de director al Muzeului de istorie și etnografie al satului Sculeni.
Este membru al Consiliului Consultativ de pe lângă Direcția Educație Ungheni. Membru al Colegiului de redacție al revistei „Patrimoniul Istoric”.
A organizat în 2015 un concert de muzică clasică cu soprana Nina Zaharescu Mahu de la Opera Națională din Timișoara, originară din sat, concert dedicat comemorării victimilor din sat a două evenimente istorice-Marea deportare din 1949 și Holocaustul din Sculeni din 1941.
Pentru promovarea valorilor istorice și culturale locale a fost desemnată Personalitate a anului 2015 de către publicația periodică regională „Unghiu”.

Școala de vară, Sibiu 7-12 iulie

Centrul de Studii Transilvane al Academiei Române a reușit să formeze o tradiție din Organizarea Școlilor de vară, adevărate centre de cultură și perfecționare istorică. În anul 2014, la lucrările Școlii de vară „Provocările istoriei ca știință și disciplină de învățământ la început de mileniu trei”, ediția a X-a, au avut posibilitatea să participe și câțiva membri ai Asociației Istoricilor Nicole Iorga din Ungheni. Tradițional, Școlile de vară se organizează în diferite orașe ale Transilvaniei, anul acesta lucrările s-au desfășurat în orașul multicultural Sibiu, în perioada 7-12 iulie 2014.

Școala de vară se adresează profesorilor români de istorie din Republica Moldova, Ucraina, Serbia, Ungaria, este concepută ca un instrument de sprijin al elitei românești din statele din jurul României.

Manifestarea a fost organizată cu sprijinul Consiliului Județean Sibiu, Instituției Prefectului Județului Prefectului Sibiu, Mitropoliei Ardealului, Complexului Muzeal „Bruckenthal”, Inspectoratului Școlar Județean Sibiu, Universității „Lucian Blaga” din Sibiu, Universității „Babeș-Bolyai” din Cluj.

Deschiderea cursurilor a avut loc marți, în data de 8 iulie 2014, în sala festivă a Consiliului Județean Sibiu. În alocuțiunile de inaugurare, vorbitorii au exprimat convingerea că scopul științific al întâlnirii va fi realizat și va fi dublat de descoperirea vestigiilor istorice ale orașului multicultural Sibiu, dar și al locurilor pitorești ale județului.

Academicianul Ioan Aurel Pop a ținut o conferință pe tema „Istoria și semnificația numelor de români/vlah și România/Valahia”, subliniind importanța și actualitatea temei, care, trebuie relevată în chip corect, în acord cu ceea ce mărturisesc izvoarele istorice.

Arhiepiscopul Sibiului și Mitropolitul Ardealului, Dr. Laurențiu Streza, în acord cu consemnarea anului 2014 ca an al evocării personalității lui Constantin Brâncoveanu, a prezentat subiectul „Martiriul Brâncovenilor și exemplul pentru

generațiile actuale”. Tematica cursurilor a inclus cele mai importante evenimente de istorie a românilor în context internațional, accentul fiind pus pe o abordare interdisciplinară (istoria culturii, arheologie, etnografie, politologie, istorie militară etc).

Totodată, participanții la Școala de vară au avut inclus în program o vizită la Colegiul Național „Octavian Goga”, unde s-au întâlnit cu profesorii de istorie din Sibiu și din alte localități ale Județului, în cadrul cărora s-au desfășurat activități cu caracter didactic-aplicativ.

Prelegerile și dezbaterile din cadrul Școlii de vară, prezentarea noilor apariții editoriale, orele practice de istorie, contactul direct cu cultura românească, au îmbogățit nu doar bagajul de cunoștințe a cursanților, dar au oferit și noi oportunități de colaborare, schimb de opinii, lecții de bună organizare, responsabilitate, spirit de echipă, bunăvoință și sensibilitate, subliniind o dată în plus necesitatea studierii și cunoașterii situației românilor de pretutindeni.

La Școala de vară în Sibiu

În perioada 07-12 iulie, în pitorescul municipiu Sibiu, Centrul de Studii Transilvane din cadrul Academiei Române a organizat Școala de vară cu genericul „Provocările istoriei ca știință și disciplină de învățământ la începutul mileniului trei”. Aici s-au reunit istorici, studenți, profesori, doctoranzi din România, Republica Moldova, Ucraina, Serbia, Ungaria. Programul a fost foarte divers, îmbinându-se plăcut conferințe foarte interesante cu excursii la monumentele istorice din Transilvania. La conferință au participat și membri ai Asociației Istoricilor „Nicolae Iorga” din raionul Ungheni, printre care

Livia Cațer (Gimnaziul Năpădeni), Maria Călin (LT Sculeni) și autorul acestor rânduri.

La deschiderea oficială a cursurilor au fost prezentate scurte considerații referitoare la dimensiunea științifică a manifestării în spațiul local și național, dar și pe valorile care trebuie să le promoveze istoria atât ca știință, cât și ca disciplină de studiu, subliniindu-se în mod deosebit faptul că „deși în aceste momente o ducem greu din punct de vedere socio-economic, trebuie totuși ca fiecare dintre noi să ne raportăm în mod pozitiv la istoria noastră. Trebuie să ne regăsim și să ne promovăm istoria cu orice ocazie”.

Pe parcursul celor cinci zile, la conferințele și mesele rotunde s-au dezbătut teme importante, precum prelegerea academicianului Ioan Aurel Pop „România și România în context european: trecut și prezent” și „Civilizația românească medievală: între local și universal”. În fața noastră au mai vorbit profesorii universitari doctori Sorin Radu, Gabriela Gruber, Cornel Sigmirean. Un rol foarte important l-au avut activitățile cu caracter didactic-aplicativ la Colegiul Național „Octavian Goga” din Sibiu, care au cuprins unele măsuri practice extracurriculare în domeniul istoriei și educației civice moderate de in-

spectorul școlar Teodora Helju.

Aflându-ne în Sibiu, nu am putut să nu vizităm Palatul Brukenthal, un șir de monumente ale culturii și istoriei noastre românești, precum Muzeul de Istorie, Mănăstirea Brâncoveanu de la Sâmbăta de Sus, Cetatea Făgărașului, Muzeul de Icoane pe sticlă din Sibiel. Considerăm că școala de vară care a fost organizată cu dăruire și suflet de colegii noștri de la Centrul de Studii Transilvane, alături de istoricii de la Universitatea „Lucian Blaga”.

Am revenit acasă cu bucurie în suflet că am cunoscut oameni deosebiți, mândri că spiritul românesc n-a dispărut nici în Basarabia, Bucovina, Valea Timocului, nici în Maramureșul istoric, dar mai ales că românii din România își îndreaptă adesea gândurile spre noi, români vitregiți de soartă. Am revenit în Republica Moldova cu sufletul plin de sentimente plăcute că istoria, limba, cultura și tradițiile poporului nostru românesc nu s-au alterat, ci din contra, sunt în floare, mai frumoase și mai dragi decât până acum.

Corneliu Prepelită, președintele Asociației Istoricilor „Nicolae Iorga”, Ungheni

